

หัวข้อ การศึกษาแนวคิด ความหมาย และความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมผ่านทางลวดลาย สัญลักษณ์
ระดับตบแต่งพระที่นั่งเวหาศจำรูญ พระราชวังบางปะอิน
ชื่อผู้วิจัย รองศาสตราจารย์ปิยะแสง จันทรวงศ์ไพศาล
ปีการศึกษา 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาแนวคิด ความหมาย และความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมผ่านทางลวดลาย สัญลักษณ์ระดับตบแต่งพระที่นั่งเวหาศจำรูญ พระราชวังบางปะอิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความหมายที่แฝงไว้บนลวดลายต่าง ๆ และสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมจีนที่ใช้ประดับตกแต่งบริเวณโดยรอบของสถาปัตยกรรมพระที่นั่งเวหาศจำรูญ การตกแต่งภายในของพระราชวัง และการศึกษาถึงมโนทัศน์ในลวดลายและงานศิลปะประยุกต์ในบริบทของความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมจีน-สยามช่วงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ภายใต้การศึกษาในเชิงลึกเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมพระที่นั่งเวหาศจำรูญ เพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่าง “แนวคิด” ที่เป็นนามธรรม กับ “สถาปัตยกรรมและศิลปะ” ที่เป็นรูปธรรม จากนั้นจะเป็นการนำเสนอข้อมูลเชิงวิเคราะห์เป็นหมวดหมู่ตามกระบวนการแบบของลวดลาย และความหมาย

ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดของการสร้างสรรค์ลวดลาย สัญลักษณ์ระดับตบแต่งพระที่นั่งเวหาศจำรูญ พระราชวังบางปะอิน มีลักษณะของการยกย่องเชิดชูสถานะและบทบาทของพระมหากษัตริย์สยามในฐานะเจ้าชีวิต มีกระบวนการของงานศิลปะที่แสดงให้เห็นถึงนัยยะทางอำนาจของพระมหากษัตริย์เช่นเดียวกับจักรพรรดิจีนในช่วงเวลาเดียวกัน รวมถึงการออกแบบลวดลายต่างๆ ภายใต้คติวัฒนธรรมมงคลจีน ผสมผสานรวมเข้ากับประเพณีนิยมของสยาม

ความหมายของลวดลาย สัญลักษณ์ระดับตบแต่งพระที่นั่งเวหาศจำรูญ พระราชวังบางปะอิน เป็นการสร้างสรรค์เชิงสัญลักษณ์มงคลตามแบบอย่างวัฒนธรรมจีน โดยมีการประยุกต์ให้สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมไทย เช่น ตัวอักษรวิจิตร และองค์ประกอบทางศิลปะและสถาปัตยกรรมที่ไม่มีในจีน แต่เป็นการประยุกต์ให้กลมกลืนและสอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย และมีปรากฏเฉพาะที่พระที่นั่งเวหาศจำรูญเพียงแห่งเดียวเท่านั้น

ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม ลวดลาย สัญลักษณ์ระดับตบแต่งพระที่นั่งเวหาศจำรูญ พระราชวังบางปะอิน สะท้อนให้เห็นถึงกุศโลบายทางวัฒนธรรมของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ เป็นการแสดงออกให้เห็นถึงการดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ระหว่างชาวสยามกับชาวจีนภายใต้พระบรมโพธิ์สมภาร

คำสำคัญ

ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม, สัญลักษณ์จีน, พระที่นั่งเวหาศจำรูญ